

rijksuniversiteit
 groningen

universiteitsmuseum

Jaarverslag | 2012

Universiteitsmuseum Groningen

Universiteitsmuseum Groningen
Museum voor mens, natuur en wetenschap

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
9712 EA Groningen
T 050 36 35 083
E universiteitsmuseum@rug.nl

www.rug.nl/museum

Inleiding

2012 was voor het Universiteitsmuseum (UM) een succesvol jaar. Opnieuw vonden meer dan 15.000 mensen de weg naar het museum. De opgaande lijn van voorgaande jaren kon worden vastgehouden.

De tentoonstellingen van 2012 sloten aan bij de ondertitel en taakopdracht van het UM: het belichten van wetenschappelijk onderzoek naar de mens en zijn omgeving. Scholieren van basis- en voortgezet onderwijs maakten in 2012 in groten getale gebruik van de aangeboden educatieve projecten. Tegelijkertijd ontdekten steeds meer studenten – ook uit het buitenland – de vele mogelijkheden van het Groninger academisch erfgoed.

De digitalisering en presentatie van de collecties op internet kregen een belangrijke impuls met de lancering van een gezamenlijke landelijke, universitaire website. De collectie erfgoed van de RUG, in omvang behorend tot de top drie van Noord-Nederland (samen met die van het Fries en Groninger Museum), blijft een beweeglijk geheel. Doel is niet de grootste collectie van Noord-Nederland te worden, maar wel de meest toegankelijke.

Exposities

Het afgelopen jaar huisvestte het Universiteitsmuseum drie grote tentoonstellingen:

- **Beyond the Stars. Reis naar de oneindige ruimte** – opgezet in samenwerking met Huis Marseille – Museum voor fotografie, de Stichting Academisch Erfgoed en het Kapteyn Instituut.
- **Ancient Culture, Modern Art. Aboriginalkunst uit Australië** – het resultaat van een samenwerkingsproject met het Aboriginal Art Museum te Utrecht en het Groninger Museum.
- **Gestrand! Een walvis in Groningen** – ingericht rond het grootste object uit de erfgoedcollectie van de RUG, een vinvis-skelet.

Kleinere exposities waren de **Anatomiekamer**, een selectie uit de anatomische en pathologische collecties, en **Achter de gevel**, een historische tentoonstelling – geflankeerd door de uitgave van een bijzonder boek – over een van de oudste panden van Groningen, het Hinckaertshuis.

Evenementen

Het Universiteitsmuseum nam deel aan diverse culturele en maatschappelijke evenementen op lokaal en landelijk niveau. Een greep:

- Open Monumentendag
- Nationaal Museumweekend
- Oktober Kennismaand
- Noorderzondag (Noorderzon),
- Dag van de Groninger geschiedenis.

Een groot bereik had ook de promotie van duurzame energie in Groningen. Publieksactiviteiten rondom 's werelds eerste elektrische auto (het 'wagentje van Stratingh') brachten het erfgoed van de RUG in het middelpunt van de belangstelling. Daarnaast zorgden diverse intra-universitaire evenementen, zoals de Kei-week, University Fair en de Nacht van Kunst en Wetenschap, voor een goede exposure van de wetenschappelijke collecties.

Bezoekers

Het UM trok het afgelopen jaar 15.265 bezoekers. Ruim 45 % hiervan (7.202) kwam binnen via onderwijsinstanties. Ook in de vorm van stages, colleges en projecten was de betrokkenheid van studenten en scholieren bij de wetenschapsgeschiedenis van de RUG groot. Opvallend was opnieuw het groeiende aandeel van buitenlandse studenten; de verhouding tussen hen en de Nederlandse studenten is momenteel 1: 2,5 (meting sinds april 2012). De trend toont een toenemende internationale interesse in het Groninger academisch erfgoed.

De aard van een expositie bepaalde in hoge mate welk categorie bezoeker werd ontvangen. **Ancient Culture, Modern Art** (over de Aboriginalkunst) trok bijvoorbeeld bovengemiddeld veel groepen volwassenen (plus 300%) en internationale groepen (plus 250%).

Educatie

Ook in 2012 was het educatieve aanbod van het UM succesvol. Bijna de helft van het aantal bezoekers kwam in het kader van een educatief project. Wetenschapeducatie blijkt bij alle vormen van onderwijs belangrijk. Naast leerlingen van basisonderwijs en middelbare scholen, maken steeds meer MBO/HBO/WO-studenten gebruik van de aangeboden programma's (een stijging van ruim 45%). Het UM profileert zich als een 'teaching museum'.

Vanuit die invalshoek werden ook in 2012 diverse educatieve RUG-initiatieven, zoals de Kinderuniversiteit en de Scholierenacademie, ondersteund. Evenals in voorgaande jaren werden bovendien educatieve bijdragen geleverd aan regionale en landelijke projecten, zoals de Week van de Geschiedenis en Pop-up Wetenschapper.

Samenwerking

Het UM bestaat en gedijt bij samenwerking met vele instanties. In 2012 werden diverse tentoonstellingen en evenementen als coproductie georganiseerd. Bijzondere aandacht werd geschonken aan contacten met een aantal partnerinstellingen in het buitenland. Onder de bezielende leiding van de Universiteitsbibliotheek werden de banden met de collega's in België, Duitsland en Zweden (de U4) nauwer aangehaald.

Een van de belangrijkste universitaire samenwerkingsverbanden vormt de Stichting Academisch Erfgoed (SAE). Hieraan is het UM sinds jaar en dag met veel plezier verbonden. Ook in 2012 was de samenwerking weer productief. In het verslagjaar ging speciale aandacht uit naar de digitale ontsluiting en presentatie van het nationale academisch erfgoed, te zien via de website www.academischcollecties.nl

Publicaties

Het UM heeft in 2012 de realisatie van diverse publicaties ondersteund:

- Ton van Helvoort
Een verborgen revolutie. De computerisering van de Rijksuniversiteit Groningen (Hilversum 2012)
- A.C. Klugkist en S. Sybrandy
Van knekelhuis tot kloppend hart. Geschiedenis van de bibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen (Groningen 2012)
- Noor Mens
Stad in stad. De architectuur en bouwgeschiedenis van het UMCG (Groningen 2012)
- Willy van der Schuit
Patiënt, praktijk en politiek. Ontwikkelingen in de Groningse opleiding Tandheelkunde 1947-2012 (Groningen, 2012)

Historische Collectie UMCG

Het UM zorgt voor het behoud, beheer en de presentatie van de Historische Collecties van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). In 2012 werd in de vitrine van het academisch ziekenhuis een tentoonstelling ingericht van anatomische modellen, afkomstig uit de collecties van het UM en UMCG. Mede door de centrale situering van de vitrine in de hal van het ziekenhuis, hebben duizenden UMCG-bezoekers kennis kunnen maken met het geëxposeerde medisch erfgoed.

In het verslagjaar heeft het UM uitgebreid medewerking verleend aan de samenstelling van een UMCG-fotoboek. Met behulp van uniek beeldmateriaal wordt hierin de ontwikkeling van de academische ziekenhuisgebouwen in de loop der eeuwen getoond.

In 2012 was de gezamenlijke website van de landelijke academische medische collecties, www.medischerfgoed.nl, voor het laatst zelfstandig te raadplegen. Met ingang van 2013 wordt deze ondergebracht op de website van de SAE.

Collecties

De wetenschappelijke en historische collecties van de RUG vormen de ruggengraat van het UM. De meeste verzamelingen zijn groot en onvervangbaar. Ze vormen een doorlopend vertrekpunt voor exposities, evenementen, opleiding en onderzoek.

In 2012 is begonnen met het samenstellen en effectueren van een nieuw collectieplan. Doel is de kwaliteit van de verzamelingen te verbeteren. Het afstoten van dubletten en objecten van lage kwaliteit zal hierbij onvermijdelijk zijn.

Scheningen zullen zeer kritisch tegen het licht worden gehouden; alleen werkelijke aanwinsten zullen nog in het museumdepot (met ca. 150.000 objecten) worden geplaatst. Unieke verwervingen in 2012 waren 97 bijzondere onderwijsplaten, twee UMCG-fotocollecties, diverse botfragmenten van grote en soms uitgestorven zoogdieren, een pijp met inscripties en afbeeldingen van studentenvereniging Vindicat, en een aantal waardevolle etnologische objecten uit Indonesië.

Digitalisering en Social Media

Sinds 2003 plaatst het UM geregeld collecties op internet. Zowel de zichtbaarheid als toegankelijkheid van de verzamelingen wordt hierdoor sterk bevorderd. Ook in 2012 kwamen weer diverse (deel)collecties beschikbaar voor digitale raadpleging. Evenals in voorgaande jaren is hierbij opnieuw gebruik gemaakt van landelijk opererende websites. Streven is de gehele UM-collectie op termijn als virtueel museum op de RUG-website onder te brengen: www.rug.nl/science-and-society/university-museum.

In het verslagjaar vond een upgrade van het museumregistratieprogramma Adlib plaats. Dit programma is zeer geschikt voor een presentatie van collecties op internet, inclusief een bestudering van voorwerpen op detailniveau.

Binnen het UM kregen sociale media in 2012 bijzondere aandacht. Met een Facebook-pagina en het plaatsen van Twitter-berichten, probeert het museum de contacten met studenten en scholieren steeds nieuwe impulsen te geven en te intensiveren.

rijksuniversiteit
 groningen

universiteitsmuseum

Universiteitsmuseum Groningen

Museum voor mens, natuur en wetenschap

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
9712 EA Groningen
T 050 36 35 083
E universiteitsmuseum@rug.nl

www.rug.nl/museum